

Universell utforming og helsefremmende omgivelser

Trine Presterud, Universell Utforming AS

Vinterkonferansen

5. Februar 2019

Universell Utforming AS

Våre oppdrag omfatter

- kvalitetssikring av planer
 - uavhengig kontroll
 - tilstandskartlegging
 - rådgivning
 - utredninger
 - kurs og foredrag
- innen fagområdene bygg, uteområder, samferdsel, planlegging, IKT og tjenester

Våre eiere:

Norges Handikapforbund • Norges Blindforbund • Hørselhemmedes Landsforbund

Uterom og løsninger som fungerer for mennesker og simulere til aktivitet

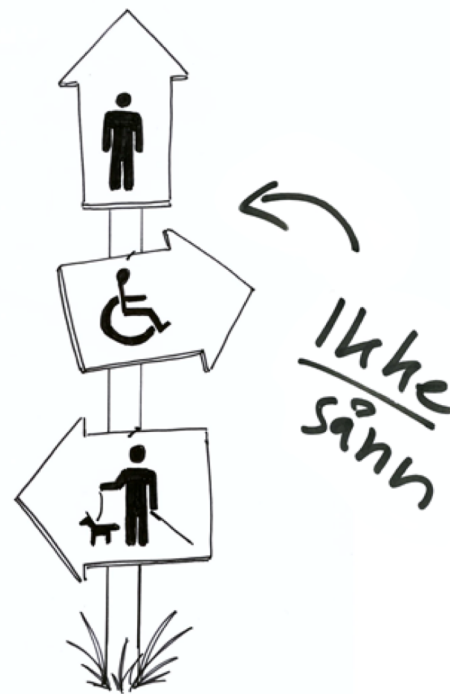

Foto: Gunn Schmitthenner

Universell utforming

Tilgjengelighet

Likeverd og inkludering

Forankring i lovverket

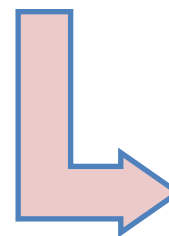
FN-konvensjonen om
rettighetene til
mennesker med nedsatt
funksjonsevne

Likestillings- og
diskrimineringsloven

Folkehelseloven

Anskaffelsesloven

Plan- og
bygningsloven

Byggteknisk
forskrift
TEK 17 med
veiledning

Opparbeidet uteareal TEK17 §8-2

Følgende opparbeidet uteareal skal være universelt utformet:

- a) uteareal for allmennheten
- b) uteareal for boligbygning med krav om heis
- c) uteareal for byggverk for publikum
- d) uteareal for arbeidsbygning.

§ 8-3 Uteoppholdsareal

- Horisontalt, fast dekke
- Nivåforskjeller markert visuelt og taktilt
- kontrast på stolper og rekkverk
- ved sitteplass også plass for rullestol
- ved badeplass lett å komme inn og ut av vannet

§ 8-4

Ganglinjer over åpne arealer skal ha tydelig avgrenset gangsone eller nødvendig ledelinje. Mønstre i gategrunn som gir villedende retningsinformasjon skal unngås.

Unngå villedende mønster

Gangatkomst til publikumsbygg, arbeidsbygg og uteoppholdsareal (TEK17 §§ 8-5, 8-6, 8-7)

- a) trinnfri
- b) stigningsforhold
- c) hvileplan
- d) bredde
- e) tverrfall
- f) fast og sklisikkert dekke
- g) visuell og taktil avgrensing
- h) belysning

Naturlig sammenhengende leding

**Unngå ledelinjer som
leder til hindring**

A paved path with a metal railing overlooking a residential area with autumn foliage. The path is made of dark paving stones and is bordered by a grassy area on the left. The railing is made of black metal posts and horizontal bars. In the background, there are several houses with white walls and dark roofs, surrounded by trees with yellow and orange autumn leaves. The sky is blue with some white clouds.

**Håndlist bidrar til sikkerhet
ledehjelp og hindrer uhell
Husk hvilemulighet underveis**

Foto: Trondheim kommune

Variert utforming av benker

4 Foto: Østengen & Bergo

Skille gangsone og møbleringssone

§ 8-9 Trapp

- lett og sikker å gå i
- jevn stigning og samme høyde på opptrinn
- håndløper på begge sider
- taktilt og visuelt farefelt foran øverste trinn
- oppmerksomhetsfelt foran og inntil nederste trinn
- synlig kontrastmarkert trappeforkant på øvrige trinn

Belysning er viktig for orienterbarhet, sikkerhet og opplevd trygghet

Foto: Svein Tybakken, Kristiansand kommune

Uterom som stimulerer alle aldersgrupper til sosial og fysisk aktivitet

Foto: Emile Ashley

Et inkluderende perspektiv

- Er det en god opplevelse å ferdes i uterommet?
- Er tilgjengeligheten god for alle?
- Er det lett å finne fram?
- Finnes det møteplasser for alle?
- Finnes det mulighet for aktivitet og hvile?
- Oppleveres det trygt?

Trädgårdsföreningen, Göteborg

Finlebanen, Trondheim

Fristende lekeutstyr

Balansetrening for gammel og ung

3 Foto: Emile Ashley/Helen & Hard 5 Foto: Sundhed & Livsmød

Velkommen til Hvervenbukta

Oslo kommune / City of Oslo Telefon / Phone: 22 580

● Her står du

— Turvei 2500 m — Stigning i turvei

1 Adkomst	6 Møteplass 1 '60/1140m
2 Badeplass og WC	7 Møteplass 1560/940m
3 WC 670/1830m	8 Møteplass 1800/100m
4 Møteplass 810/1690m	9 Krysningspunkt 2000/500m
5 Møteplass 1000/1500m	10 Parkeringsplass 2240/260m

God skilting

Bruk trillefast dekke

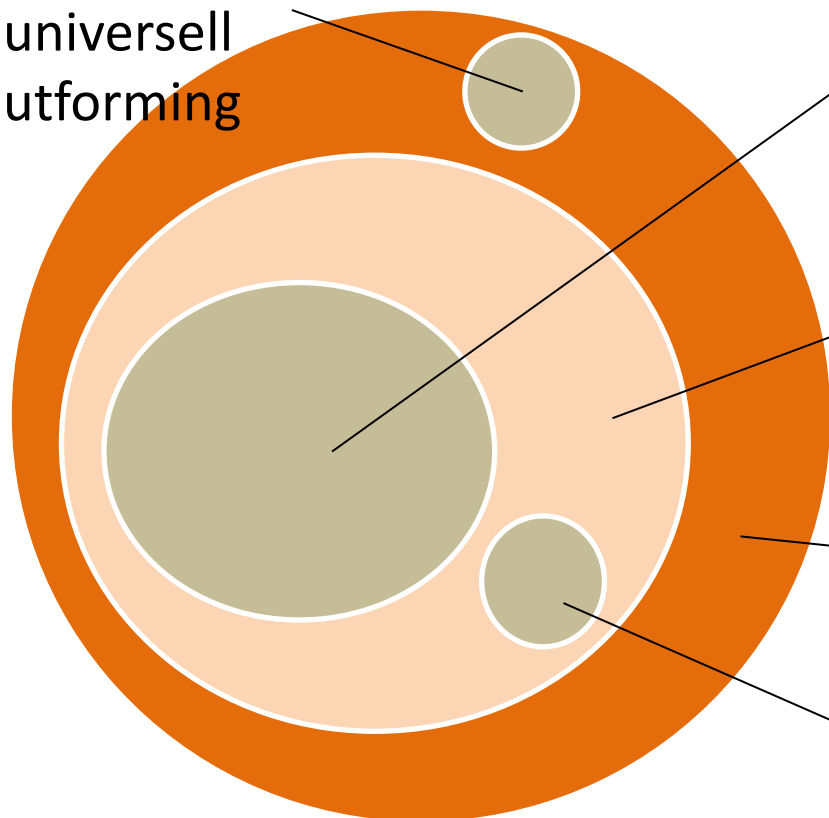

- Ikke grus/singel som hjul kan synke ned i

Differensiering av utearealer etter beliggenhet, topografi og funksjon

Opparbeidet
uteareal med
universell
utforming

Sentrum/tettsted
– universelt utformet

Nærfriluftsområde –
turstier tilgjengelige for elektrisk
rullestol og tvillingbarnevogn

Øvrig uteareal, langt til skogs eller til
fjells – tilgjengelig til fots

Opparbeidet uteareal med
universell utforming

Skjervsfossen naturvandring, Granvin

Foto og landskapsarkitekt: Østengen & Bergo

Tenk universell utforming fra tidlig fase.

Gode, inkluderende uterom er
helsefremmende.

Velg løsninger med tanke på drift og
vedlikehold

Drift og vedlikehold gjennom året

Husk allergivennlig beplantning

TAKK FOR MEG !

KONTAKTINFORMASJON:

Trine Presterud, Universell Utforming AS

Telefon: 93016217

E-post: trine@universellutforming.org

Nett: www.universellutforming.org

